

**โครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตร
ภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**

๑. ความเป็นมา/เหตุผลความจำเป็นที่มีการจัดตั้งโครงการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงริเริ่มงานพัฒนาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารของพระองค์เอง ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีโอกาสได้รับความรู้และฝึกฝนตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นแนวทางสู่ความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยึดเป็นแบบอย่างมาโดยตลอด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมสนองงานตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมาโดยตลอด และเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานอย่างชัดเจน จึงได้จัดทำ “โครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตร” ภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงกลไก โรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนตำบล สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นกิจกรรม ๑) ระบบงานเกษตรในโรงเรียน ๒) ระบบงานเมนูอาหารกลางวัน ๓) งานสหกรณ์นักเรียน ๔) ระบบงานเกษตรสารสนเทศ ๕) ระบบงานครอบครัวผาสุก และ ๖) ระบบงานเครือข่ายชุมชนโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง เสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ร่วมสนองงาน “โครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตร” ภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ต้นกล้า อนุรักษ์การปลูกพืชสมุนไพร ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ส.ป.ก. ได้จัดทำแผนงานหลักสูตรเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตรฯ ภายใต้แผนงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อพ.สธ.-ส.ป.ก.) จำนวน ๔๐ โรงเรียน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารได้รับโอกาสในการพัฒนา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายสูงสุดอันจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดา
๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน
๓. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ทางวิชาการ
๔. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการอาชีพ
๕. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของโกและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓. เป้าหมาย

ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาไว้ดังนี้ “เด็กและเยาวชนมีโภชนาการดี สุขภาพแข็งแรง ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน มีความรู้และทักษะทางวิชาการและการอาชีพเพื่อเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้”

๔. พื้นที่ดำเนินการ

โรงเรียนตามแผนงานโครงการ

๕. หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าภาพหลัก กรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วยงานร่วมบูรณาการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์